RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa,

VII.7037.118.2017.AT

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

zwracam się do Pani Minister w sprawie opieki przedszkolnej nad dziećmi z chorobami przewlekłymi. Chociaż w wielu przypadkach dyrektorzy przedszkoli, nauczyciele i inni pracownicy wykazują się dobrą wolą i wychodzą naprzeciw potrzebom dzieci, które potrzebują specjalistycznej diety lub podawania leków, nadal Rzecznik Praw Obywatelskich informowany jest o sytuacjach, w których rodzice otrzymują decyzję o odmowie przyjęcia dziecka do przedszkola ze względu na jego stan zdrowia. Budzi to poważne wątpliwości dotyczące praktycznej realizacji zagwarantowanych konstytucyjnie praw dziecka oraz prawa do nauki (art. 70 oraz 72 Konstytucji RP).

Dyrektorzy przedszkoli uzasadniają odmowne decyzje trudnościami lokalowymi, niewystarczającymi kompetencjami personelu, brakiem możliwości uzyskania zgody pracowników placówki na podejmowanie odpowiednich działań oraz obawą przed ponoszeniem odpowiedzialności za ewentualne błędy. Przede wszystkim zaś wskazują na brak precyzyjnych przepisów w tym zakresie. Problem ten opisał szczegółowo Rzecznik Praw Dziecka w wystąpieniu do Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 listopada 2016 r.[1]

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.) system oświaty zapewnia realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania

[1] http://brpd.gov.pl/sites/default/files/wyst_2016_11_25_men_choroby_copy.pdf

i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Art. 68 ust. 1 tej ustawy wśród kompetencji dyrektora szkoły lub placówki w pkt 3 wymienia sprawowanie opieki nad uczniami oraz stwarzanie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne. Zatem należy przyjąć, że wszystkie jednostki systemu oświaty powinny uwzględniać indywidualne uwarunkowania zdrowotne uczniów i zapewniać im optymalną opiekę.

Chciałbym zwrócić uwagę Pani Minister na niepokojące dane dotyczące wzrostu liczby dzieci cierpiących na choroby przewlekłe. Według raportu Głównego Urzędu Statystycznego „Stan zdrowia ludności Polski w 2014 r." w grupie dzieci do 14 lat istnienie przewlekłych problemów ze zdrowiem zgłaszali rodzice prawie 26% badanych dzieci, tj. o 10 punktów procentowych więcej w porównaniu do poprzedniego badania z 2009 r. Wśród dzieci najmłodszych do 4. roku życia odsetek dzieci z takimi problemami wynosił 19%, a wśród dzieci 5-9 letnich – 28%. Długotrwałe problemy zdrowotne dotykają ogółem 29% chłopców i 23% dziewczynek. 15% dzieci choruje na różnego rodzaju alergie, a 4% na astmę[2].

Dlatego też, **w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazane jest niezwłoczne przyjęcie rozwiązań systemowych w zakresie udzielania pomocy podczas pobytu dziecka w przedszkolu.**

Wyrażam przekonanie, że zarówno dyrektorzy przedszkoli, jak i rodzice dzieci przedszkolnych z zadowoleniem przyjęliby wprowadzenie przepisów prawnych, które w sposób jasny określą obowiązki pracowników placówek oraz uprawnienia rodziców. Ich brak zmusza dyrektorów do przyjmowania rozwiązań tymczasowych oraz wprowadza niepokój u rodziców, którzy muszą polegać na woli współpracy pracowników przedszkoli i nie mają pewności, czy na skutek ujawnienia problemów zdrowotnych dzieci nie spotkają się z odmową przyjęcia. Należy zgodzić się ze uwagami Rzecznika Praw Dziecka do projektu założeń projektu ustawy o zdrowiu dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, przedstawionymi 31 października 2018 r.[3], wśród których postuluje on przyjęcie za punkt wyjścia potrzeby ucznia, a nie obawy nauczycieli. Jednocześnie należy zadbać, aby pracownicy przedszkoli

[2] https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/stan-zdrowia-ludnosci-polski-w-2014-r-,6,6.html
[3] https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12303352/katalog/12460294#12460294

uzyskali wsparcie oraz rzetelne szkolenie na temat sposobów postępowania w przypadku najczęściej występujących chorób.

Projekt ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 12 marca 2019 r. Określa on między innymi sposoby sprawowania opieki nad uczniami przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi podczas pobytu w szkole. W odpowiedzi Ministra Zdrowia na wystąpienie generalne Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 29 stycznia 2018 r. w sprawie zasad podawania leków dzieciom z chorobami przewlekłymi w przedszkolach[4] Minister Zdrowia w piśmie z dnia 19 lutego 2018 r. poinformował, że nie wykluczono możliwości zastosowania w przyszłości rozwiązań w zakresie opieki nad dzieckiem przewlekle chorym w odniesieniu do dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o dokonanie analizy sytuacji dzieci przedszkolnych z chorobami przewlekłymi i podjęcie współpracy z Ministrem Zdrowia w celu zapewnienia wszystkim dzieciom równych szans w dostępie do opieki przedszkolnej. Wśród rozwiązań można rozważyć m.in. wzmocnienie nadzoru pedagogicznego nad dyrektorami przedszkoli w tym zakresie oraz udzielenie większego wsparcia wszystkim pracownikom przedszkoli.

Uprzejmie proszę o poinformowanie mnie o zajętym w niniejszej sprawie stanowisku.

Do wiadomości:

Pan Łukasz Szumowski

Minister Zdrowia

Pan Mikołaj Pawlak

Rzecznik Praw Dziecka

[4] https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rzecznik-w-sprawie-zasad-podawania-lekow-dzieciom-z-chorobami-przewleklymi-w-przedszkolach